

Een suprapubische katheter

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

informatie

Inleiding

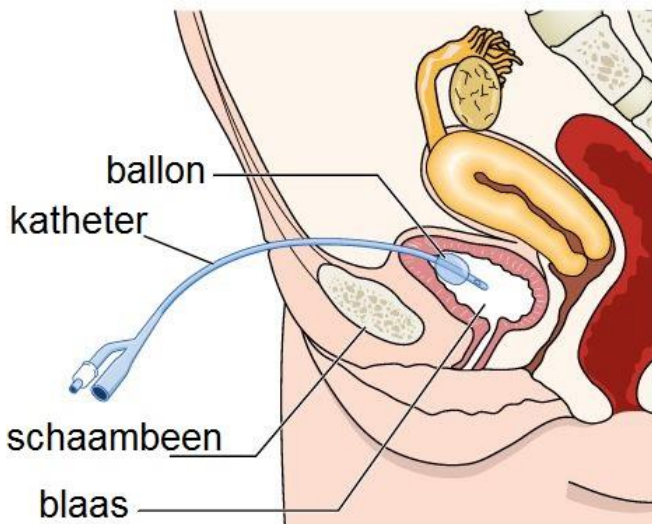
De uroloog heeft met u besproken dat u een suprapubische katheter gaat krijgen.

In deze folder leest u wat een suprapubische katheter precies is en hoe deze wordt ingebracht. Ook leest u hoe u de katheter thuis moet verzorgen.

Een suprapubische katheter

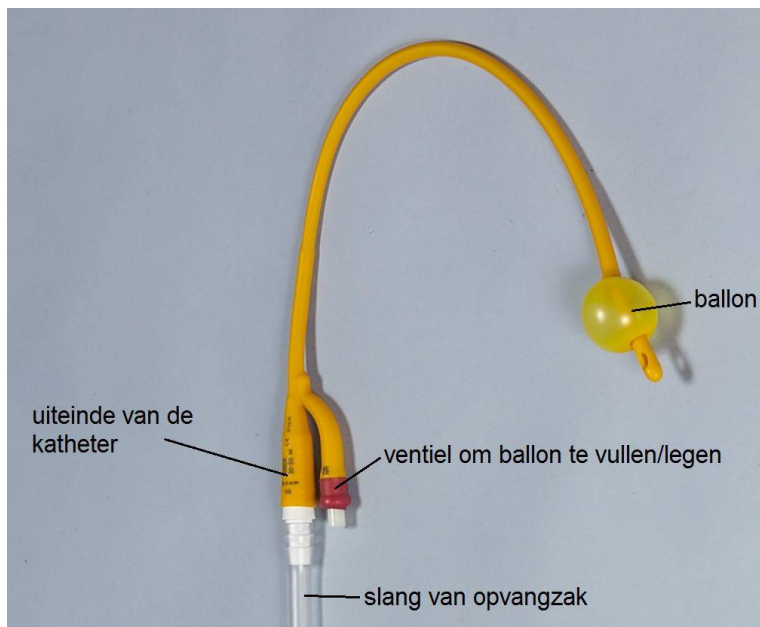
Een suprapubische katheter is een slangetje dat de urine vanuit de blaas afvoert naar een opvangzak.

De katheter ligt via de buikwand in de blaas. Supra betekent boven, os pubis betekent schaambeen. Het is dus een katheter die boven het schaambeen wordt ingebracht.



Afbeelding 1: ligging van de katheter via de buikwand.

Aan het uiteinde van de katheter zit een ballon (zie afbeelding 2). De ballon voorkomt dat de katheter uit de blaas valt. Als u zich beweegt kan de katheter wel een klein beetje heen en weer schuiven.



Afbeelding 2: Aan het uiteinde van de katheter zit een ballon. Deze rust in de blaas.

De uroloog heeft u verteld waarom een suprapubische katheter bij u ingebracht gaat worden. De katheter kan gepland of met spoed worden ingebracht.

Beleving

We proberen zo goed mogelijk aan te geven wat u kunt verwachten aan ongemak of pijn als u een behandeling krijgt. Toch beleeft ieder mens dat anders en op zijn eigen manier. Vertel het ons als u ergens tegenop ziet of ongerust bent, dan kunnen we daar nog extra rekening mee houden.

De voorbereiding

U hoeft voor de behandeling niet nuchter te zijn.

Als u bloedverdunnende medicijnen gebruikt, dan bespreekt de uroloog met u hoeveel dagen voor het onderzoek u moet stoppen met deze medicijnen. Het is niet altijd nodig om met een kleine bloedverdunner (aspirine junior) te stoppen. Als de uroloog dit niet met u heeft besproken belt u dan met de polikliniek Urologie om dit aan te geven. Na de ingreep bespreekt de uroloog met u wanneer u deze medicijnen weer in mag nemen.

Vóór de behandeling wordt zo nodig een gedeelte van uw buik tussen uw navel en uw schaambeentjes geschoren.

Het inbrengen van de katheter

Het inbrengen kan op de operatiekamer gedaan worden onder een roesje of op de polikliniek onder lokale anesthesie (plaatselijke verdoving).

De verpleegkundige desinfecteert uw buik tussen uw navel en uw schaambeentjes met jodium of desinfectans. Als u allergisch voor jodium, desinfectans of medicijnen bent, laat het dan even weten.

De uroloog geeft u daarna de verdoving in uw buik. Er wordt een grote naald in uw buik ingebracht. Door deze naald wordt de katheter in uw blaas gebracht. De ballon die nu in de blaas ligt wordt met water gevuld. De ballon voorkomt dat u de katheter verliest. Op de suprapubische katheter wordt een opvangzak aangesloten om de urine af te voeren.

Rond de katheter kan jodiumzalf worden aangebracht. De opening in de buik wordt afgedekt met een gaasje.

Het inbrengen duurt ongeveer vijftien minuten.

Na het inbrengen

De verpleegkundige geeft u uitleg over de dagelijkse verzorging van de katheter. Wij zetten de belangrijkste aandachtspunten in deze folder voor u op een rij.

Na de behandeling kunt u het ziekenhuis verlaten. In verband met de verdoving die u hebt gekregen, raden wij u aan om na de behandeling zelf geen voertuig te besturen.

U krijgt een afspraak mee voor een volgend polikliniekbezoek en een recept voor verbandmateriaal.

De dagelijkse verzorging

Het gaasje om de insteekopening van de suprapubische katheter vervangt u elke dag na de wasbeurt. Het gaasje kunt u met een pleister aan uw huid bevestigen.

Controleert u dagelijks of er lekkage is langs de katheter. U merkt dit doordat er urine via de insteekopening langs uw buik loopt.

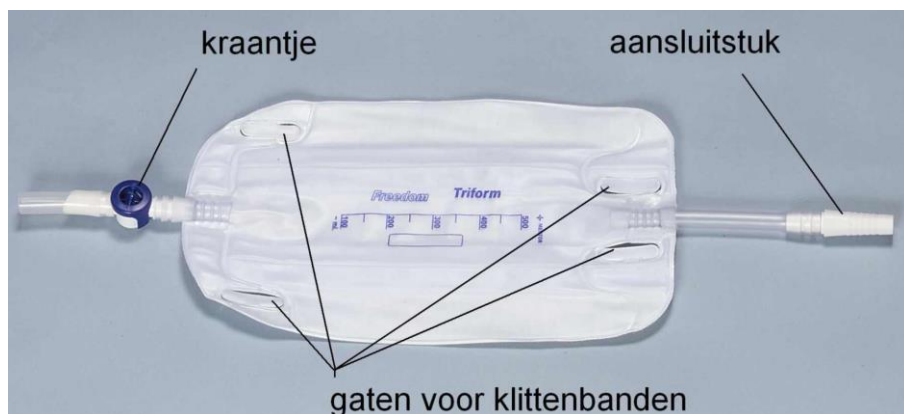
Controleer of de huid rondom de katheter rood of ontstoken is. Als de huid rood is, doet u een bethadine-zalfgaas op de insteekopening.

Als u de katheter al wat langer heeft, dan hoeft u er geen gaasje of pleister meer om te doen.

Het opvangsysteem

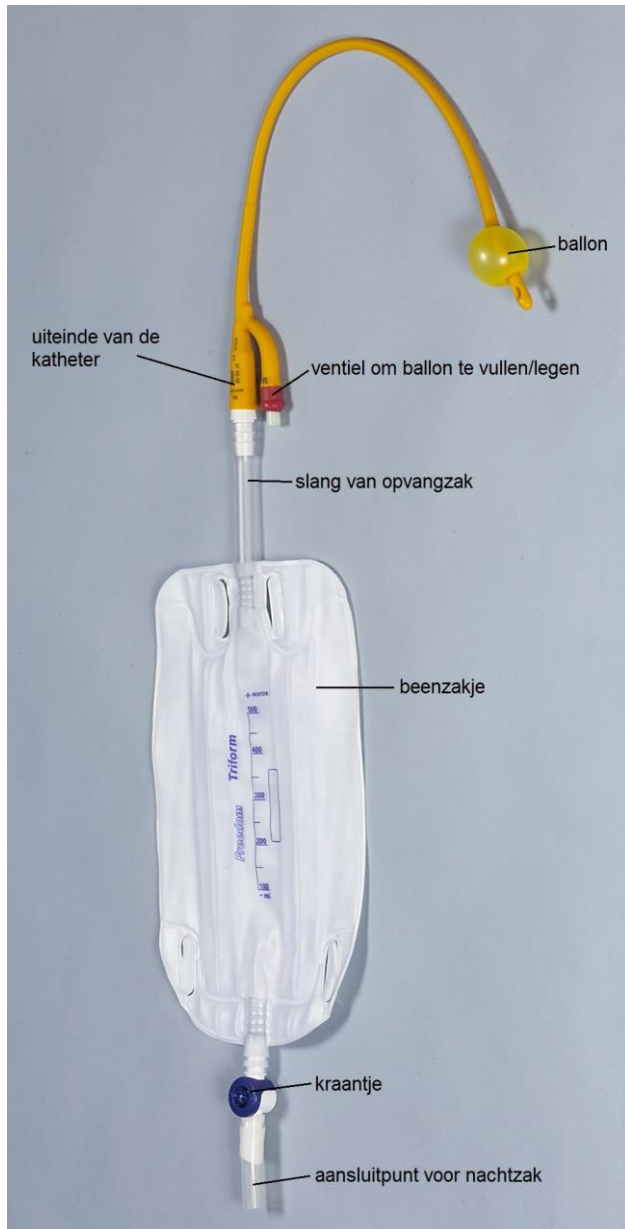
Op de katheter is een opvangzak aangesloten. Overdag heeft u een kleine opvangzak aan de katheter. Deze opvangzak wordt een beenzak genoemd (zie afbeelding 3). De beenzak zit met twee klittenbanden om uw been. De beenzak heeft een beperkte inhoud.

Overdag moet u het beenzakje legen via het kraantje onderaan het beenzakje. U kunt dit gewoon boven een toilet doen.



Afbeelding 3: De beenzak.

's Nachts doet u een grotere opvangzak aan de beenzak (zie afbeelding 5). Deze zak wordt de nachtzak genoemd. De nachtzak kan met een rekje aan uw bedrand worden opgehangen. Als dat niet kan, kunt u de nachtzak in een emmer naast uw bed zetten. Ook de nachtzak heeft een kraantje. Hiermee kunt u ook deze zak in het toilet legen.



Afbeelding 4: Situatie overdag: de beenzak zit aan de katheter.



Afbeelding 5: Situatie 's nachts: de nachtzak zit aan de beenzak. De nachtzak hangt aan een rekje aan de rand van het bed.

De katheter moet de urine altijd goed af kunnen voeren. Dit betekent dat de opvangzak altijd lager hangt dan de katheter. Het afknikken van de katheter of de opvangzak moet worden voorkomen.

U krijgt na het inbrengen van de katheter een zogeheten startpakket mee. Dit pakket bevat beenzakjes en nachtzakken. In het startpakket zit ook een uitleg over hoe u nieuwe opvangzakken kunt bestellen.

Het verwisselen van opvangzakken

- U legt de nieuwe zak klaar.
- U knijpt met uw vingers het uiteinde van de katheter dicht. Met uw andere hand pakt u het aansluitpunt van de opvangzak vast.
- Nu maakt u een heen en weer draaiende beweging met de hand waarmee u het aansluitpunt van de opvangzak vast heeft. De opvangzak komt los van de katheter.
- U verwijdert het afsluitdopje van de nieuwe opvangzak.
- U kunt nu de nieuwe opvangzak op de katheter aansluiten. Dit doet u door het aansluitpunt van de nieuwe opvangzak stevig in het uiteinde van de katheter te drukken.

Aansluiten van de nachtzak

- U legt de nachtzak klaar.
- U verwijdert het afsluitdopje van de nachtzak.
- U sluit de nachtzak aan op het uiteinde van de beenzak. Dit doet u door het aansluitpunt van de nachtzak stevig in het uiteinde van de beenzak te drukken.
- Vervolgens zet u het kraantje van de beenzak open zodat de urine naar de nachtzak kan lopen.
- U hangt de nachtzak met het rekje naast uw bed.
- U kunt de klittenbanden om uw been eventueel 's nachts los maken.

Verwijderen van de nachtzak

- Doe de klittenbanden weer om uw been als u deze losgemaakt had.
- Zet het kraantje van de beenzak dicht.
- U pakt het aansluitpunt van de nachtzak in uw ene hand vast en het uiteinde van de beenzak in uw andere hand.
- Nu maakt u een heen en weer draaiende beweging met de hand waarmee u het aansluitstuk van de nachtzak vast heeft. De nachtzak komt los van de katheter.

Schoonmaken van de opvangzakken

Nadat u een opvangzak van de katheter heeft gehaald, leegt u deze in het toilet. Vervolgens spoelt u de zak door met leidingwater. Als de opvangzak vies ruikt kunt u een druppel citroensap of azijn aan het leidingwater toevoegen waarmee u de opvangzak doorspoelt.

Daarna laat u de zak drogen totdat u deze weer gaat gebruiken. U zet het kraantje dicht voordat u de opvangzak weer aansluit.

Gebruik van de opvangzakken

De beenzakken en de nachtzakken kunt u meerdere dagen achter elkaar gebruiken. U moet de zakjes één keer per week verwisselen. Wanneer de urine bloederig of vies is, verwisselt u de zakken vaker. Als de zakken bijna op zijn, belt u de leverancier van de zakken. U krijgt vervolgens een nieuwe voorraad. Dit wordt volledig vergoed door uw zorgverzekeraar. U krijgt maximaal twee zakken per week vergoed.

Als u chemotherapie krijgt, dan verwisselt u de beenzak en de nachtzak dagelijks. Hiervoor krijgt u andere zakken.

Bescherming

Er kan soms wat urine langs de katheter lekken. We raden u daarom aan om een beschermhoes over uw matras te leggen. U kunt daarnaast ook een beschermhoes over de stoel leggen. Deze beschermhoezen kunt u bij de apotheek of thuiszorgwinkel kopen.

Verpleegkundige hulp

Als u zelf niet in staat bent de katheter te verzorgen, kan de verpleegkundige aan uw partner of een naaste leren om de katheter te verzorgen. Als dit niet mogelijk is, wordt de thuiszorg ingeschakeld. Een verpleegkundige van de thuiszorgorganisatie komt dan dagelijks langs om de opvangzakken te verwisselen. De verpleegkundige kan niet tussentijds langskomen om de opvangzak te legen.

Adviezen

U kunt met een suprapubische katheter douchen. Nadat u gedoucht heeft, verzorgt u de insteekopening op de manier zoals dit eerder in deze folder is beschreven.

We raden u aan om minimaal 1½ liter vocht per dag te drinken.

U kunt iemand in uw directe omgeving betrekken bij de dagelijkse verzorging. Als u een keer niet in staat bent de katheter zelf te verzorgen, kan hij of zij dit doen.

Het vervangen van de katheter

De suprapubische katheter wordt na een aantal weken vervangen. U krijgt hiervoor een afspraak mee.

De katheter wordt meestal de eerste keer op de polikliniek Urologie vervangen. Later kan in overleg met de uroloog afgesproken worden dat de katheter door uw huisarts of door een verpleegkundige wordt vervangen.

De ballon die de katheter op zijn plaats houdt, wordt leeggezogen via het ventiel. De katheter wordt verwijderd. De nieuwe katheter wordt via de bestaande opening in de buik ingebracht. De ballon van de nieuwe katheter wordt gevuld. Het vervangen van de katheter is niet pijnlijk.

Mogelijke complicaties

Bij een suprapubische katheter kan een aantal complicaties optreden:

- Een bloeding in uw blaas. Dit kan direct optreden nadat de katheter ingebracht is. Deze bloeding stopt meestal vanzelf. Ook kunt u een spontane bloeding in uw blaas krijgen. Dit hoeft geen complicatie van de katheter te zijn. De bloeding kan een natuurlijke oorzaak hebben.
- Een blaasontsteking. Een katheter geeft een verhoogde kans op een blaasontsteking. U kunt een pijnlijk gevoel in de blaas hebben. De urine kan troebel zijn en u kunt verhoging hebben. Ook kan er een beetje bloed bij de urine zitten.
- Ontsteking van de insteekopening. De katheter kan de huid irriteren, waardoor de huid rondom de insteekopening ontstoken raakt. Deze ontsteking wordt meestal behandeld met bethadine-zalfgazen.
- Verstopping van de katheter. Er komt geen urine in de opvangzak en u krijgt aandrang tot plassen. U controleert eerst of de katheter of de opvangzak niet af geknikt is.

Als dit niet het geval is kan spoelen van de katheter of het vervangen van de katheter noodzakelijk zijn.

- Lekkage van urine langs de katheter. De arts of verpleegkundige zal controleren of de katheter nog urine afvoert naar de opvangzak. Het spoelen van de katheter of het vervangen van de katheter kan noodzakelijk zijn. De lekkage van urine kan ook door blaaskrampen worden veroorzaakt. De uroloog schrijft dan soms medicijnen voor tegen de blaaskrampen.
- De katheter kan eruit vallen. In dit geval moet er met spoed (binnen twee uur) een nieuwe katheter worden ingebracht, omdat anders de verbinding met uw blaas verdwijnt.
- Met het inbrengen van de katheter kunnen beschadigingen ontstaan aan de omliggende organen. Als dit gebeurt kan het nodig zijn dat u geopereerd moet worden. Dit komt echter zelden voor.

Tot slot

Beleving

We proberen zo goed mogelijk aan te geven wat u kunt verwachten aan ongemak of pijn als u een behandeling krijgt. Toch beleeft ieder mens dat anders en op zijn eigen manier. Vertel het ons als u ergens tegenop ziet of ongerust bent, dan kunnen we daar nog extra rekening mee houden.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Of heeft u problemen met uw katheter? Bel dan gerust tijdens kantooruren naar de polikliniek Urologie. We beantwoorden uw vragen graag.

Ook voor het maken of verzetten van een afspraak bij de polikliniek Urologie belt u voor alle locaties naar tel. (078) 652 32 80.

Buiten kantooruren kunt u bij problemen met uw katheter bellen naar de Spoedeisende Hulp van locatie Dordwijk, tel. (078) 652 32 10.

Wilt u uw mening geven over deze folder? Dat kan hier:
www.asz.nl/foldertest/

De foto's in deze folder zijn gemaakt door de medisch fotograaf van ons ziekenhuis.

Afbeelding 1 in deze folder is afkomstig van Shutterstock en via een licentieovereenkomst door ons verkregen. Het is derhalve aan derden niet toegestaan om deze afbeeldingen op welke wijze dan ook, te gebruiken of te kopiëren. Voor het eigen gebruik van deze afbeeldingen verwijzen wij naar www.shutterstock.com

Albert Schweitzer ziekenhuis
januari 2019
pavo 0107